

Reflektioner, frågor och svar från Q&A, webinarium 2021-10-28

Gällivare; Eva Martinsson och Birgitta Hurtig Landström

Jätteintressant & givande för en kommun och huvudman som just nu är i samma process - TACK för inspiration Gällivare!

1. Hur många skolenheter omfattas i Gällivare kommun?
 - Vi har 9 skolor. Två av dem är uppdelade på två skolenheter, så totalt 11.
2. Hur arbetar man med förskolan?
 - Vi arbetar på samma sätt med förskolan – men utifrån andra teman. Vi avslutar just nu arbetet med jämställd förskola där det inspelade spridningsseminariet finns här: <https://www.norrbottenskommuner.se/jaemstaellda-kommuner-i-norr/>
3. Vad är skillnaden mellan planeringsgrupp och ledningsgrupp?
 - Planeringsgruppen består av elevhälsochef, verksamhetsutvecklare, rektor som genomgått kursen och SPSM. Ledningsgruppen omfattar alla rektorer och förvaltningens medarbetare.

Österåker; Joakim Östling och Henrik Kempe

1. Mycket intressant, modigt och genomgripande. Vad har varit kärnan i er strategi för att vända från "klassisk dialog på rektorsmöten" till gemensamt fokus och energi på vad som faktiskt sker eller inte sker?
 - Vi skulle nog vilja säga att det är flera delar som samverkar. För det första är det tre organisatoriska delar som vi behöver lyfta och hur de samvarierar. Vi har:
 1. klassiska rektorsmöten (kallas AO-arbetsorganisationsmöten) där vi tar ordinarie driftsfrågor,
 2. Basgruppsmöten där 6-7 rektorer ingår i mindre grupper där vi pratar ledarskap, dilemman och ledarskap och vi har
 3. Avstämningsmöten där enskild rektor stämmer av läget på skolan och de delar som tas upp på AO/basgrupper stäms av på individbasis.Man kan säga att ungefär har rektorer ett AO, en basgrupp och en avstämning varje månad.

Och här kommer vi nog närmare svaret på fokus på vad som faktiskt sker och inte sker. Vår bild är att våra rektorer är ärliga med vad som sker och inte sker på skolorna och i deras ledarskap. Det är och har blivit helt naturligt att visa upp både styrkor och tillkortakommande för sina kollegor och oss chefer, just eftersom man ser att vi alla är där utifrån devisen ”det är viktigt för mig att det går bra för dig”. Och det kanske är den andra delen förutom organisationen, att det har skapats en kultur där vi både stöttar, leder och utmanar varandra.

2. Ni nämner rektorsgruppen som viktig. Hur stöttar ni andra yrkesprofessioner?

- Den centrala elevhälsan leds av elevhälsochef och består av skolpsykologer, skolkuratorer, skolläkare och skolsköterskor. Centralt anställda men alla är placerade ute i skolorna. (Skolläkare centralt). En person i professionen har ett samordningsuppdrag för sin profession. Elevhälsochef är delaktig i professionernas möten och samverkar med dem i metodstöd i möten etc. Alla professionsgrupperna har extern handledning. Det finns en centralt anställd specialpedagog som leder det specialpedagogiska nätverket i samverkan med elevhälsochef och skolchef. I det nätverket kan vi driva övergripande frågor men även där förankra ”Vad som behöver vara lika, för att allt annat ska få vara olika”. Se rutinerna vi pratade om. Generellt kan sägas att nätverksfrågorna har fått utökat fokus i Österåkers kommunala grundskolor/förskolor där nätverken behöver ledas, stöttas och utmanas.

3. Intressant fråga ”Vad behöver vara lika för att allting annat ska få vara olika?” Skulle gärna höra lite mer om vad som kommer först. Den centrala eller den lokala elevhälsoplanen?

- Initialt hade flera skolor lokala elevhälsoplaner. Men innehåll och strukturer var mycket spridda skurar. Bifogar vår centrala plan (se nedan), på slutet syns att vi styr de lokala endast med rubriker. När vi har tagit fram en rutin i dialog med rektorsgrupp, de olika professionerna det berör beslutas den på huvudmannanivå. Som implementeringsstöd besöker den centrala elevhälsan den lokala elevhälsan för att följa upp tex hur har den centrala elevhälsoplanen stöttat det lokala elevhälsoteamet att utforma lokala rutiner? Samtidigt kan vi få input från de lokala teamen vad vi behöver göra för att vässa de centrala rutinerna än bättre.

Pia Skott

Så inspirerande! Och komplext. Du nämner fyra skolor som valdes ut för att de var framgångsrika, men att två föll på grund av förändringar på huvudmannanivå. Behöver ”zooma” ut och diskutera med mina kollegor. Tack!

Blir bra att se din föreläsning en gång till. Ska prata myrstack på nästa ledningsgrupp.

Övrigt

Tack för kikaren. Ska prova använda den för att diskutera och sortera ANSVAR på de olika arenorna.

Ingen fråga men ett stort tack till alla er som medverkat, så snyggt jobbat och lärdomsfullt! Väldigt nöjd med denna förmiddag!

1. Var hamnar PPT?
 - Du hittar PPT på samma sida som inspelat webinarium.
2. Vilka priser är det på de tre publikationerna? Är det någon kostnad för den nätbaserade kursen?
 - Handledningen [Det lilla ordet främst. Ett förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt i skolan](#) kostar 125kr att beställa. Du kan även ladda ned den kostnadsfritt. De två forsknings- och utvecklingskrifterna [Elevhälsoarbete under utveckling – en antologi](#) och [Samordning för ett hållbart elevhälsoarbete](#) går att beställa eller laddas ned kostnadsfritt. Den nätbaserade kursen Att höja skolans elevhälsokompetens är kostnadsfri.
3. Jag är kvalitetsutvecklare inom kommunen. Om jag vill söka stöd, vilken länk ska jag använda? Specialpedagogiskt stöd eller Länsvisa samverkanskontor?
 - För oss inom myndigheten är det viktigt att en önskan om stöd kommer till vår kännedom och vi hanterar frågan så att den hamnar rätt inom vår organisation. Det går bra att maila aktuellt [samverkanskontor](#) eller skicka in en [förfrågan om specialpedagogiskt stöd](#).
4. Bra att webinariet spelas in. Är det ok att visa delar av innehållet på en rektorskonferens? Vi ska ha tema elevhälsa, så det skulle vara jättebra inspel till det.
 - Absolut! Använd gärna filmen, i sin helhet eller utvalda delar. Hänvisa även till våra sidor om [Stödmaterial elevhälsa - Specialpedagogiska skolmyndigheten \(spsm.se\)](#) om du tycker att det passar. Du är också välkommen att göra en förfrågan om stöd om du vill tänka vidare med en rådgivare utifrån ett samlat grepp kring att utveckla skolors elevhälsoarbete. [Sök Specialpedagogiskt stöd](#)

Central elevhälsoplan

Lsåret 20/21

Innehåll

Inledning	3
Begrepp inom elevhälsa	4
Elevhälsa och elevhälsoteam (EHT)	4
Elevhälsoarbete	4
Hälsöfrämjande arbete	4
Förebyggande arbete	4
Åtgärdande insatser	4
Förhållningssätt och bemötande	5
Övergripande syfte och mål för planen	6
Syfte	6
Mål	6
Elevhälsoarbetet - organisation och ledning	7
Huvudmannen ansvarar bland annat för att	7
Elevhälsans arbete	8
Elevhälsoarbetets inriktning	8
Organisation och samverkan	9
Elevhälsoteam ets uppgift är bland annat att	9
Elevhälsoteamets roller och ansvar	10
Elevhälsans psykosociala insatser (skolkurator)	10
Elevhälsans medicinska insatser (skolsköterska och skolläkare)	10
Elevhälsans specialpedagogiska insats (specialpedagog och speciallärare)	11
Elevhälsans psykologiska insatser (skolpsykolog)	11
Övriga kompetensers roll i elevhälsoarbetet	11
Mentor och undervisande personal	11
Elevassistent	12
Studie- och yrkesvägledare	12
Kommungemensamt elevhälsoarbete	14
Värdegrundsarbete och likabehandling	14
Närvaro	14
Arbete med extra anpassningar och särskilt stöd	14
Kunskapsuppföljning	15
Centrala riktlinjer för övergångar inom och mellan stadier och skolor	15
Dokumentation	15
Sekretess och samtycke	15
Anmälningsskyldighet enligt socialtjänstlagen	16
Slutord	17
Bilaga 1. Lokal elevhälsoplan 2019-2020	17

Inledning

Den centrala elevhälsoplanen beskriver de kommunala skolornas samlade elevhälsoarbete inom produktionsförvaltningen. Den ska ge en vägledning i elevhälsoarbetet på både central och lokal nivå i verksamheten. Planen är upprättad på beslut av skolchef och ska fungera som en riktlinje i arbetet med framtagandet av en lokal elevhälsoplan. För att elevhälsoplanen ska fungera som ett verktyg i det praktiska elevhälsoarbetet, ska den finnas med i allt arbete såväl inom den centrala som i den lokala elevhälsan. Med stöd av skrivningar i elevhälsoplanen ska samtliga skolor ta fram en lokal arbetsplan för sitt elevhälsoarbete. Den, och den centrala elevhälsoplanen, ska revideras årligen utifrån erfarenheter under året. Det ingår i det systematiska kvalitetsarbetet.

Den centrala elevhälsoplanen grundar sig på följande styrdokument, lagar och vägledningar:

- Skollagen (2010:800)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Patientsäkerhetslagen (2010:659)
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Vägledning för elevhälsan (2016-11-04)
- Läroplan för grundskola/fritidshem/Förskoleklass
- Läroplan för grundsärskola
- Läroplan för gymnasieskola
- Barnkonventionen
- Kommunala planer, policydokument och kvalitetskrav

Begrepp inom elevhälsa

Elevhälsa och elevhälsoteam (EHT)

Elevhälsa är benämningen på de kompetenser som det utifrån skollagen ska finnas tillgång till inom grundskola, grundsärskola och gymnasium. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykosociala, psykologiska, och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan utgör elevhälsoteamet och finns lokalt på varje skola.

Elevhälsoarbete

Elevhälsoarbete är benämningen på det hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbetet som sker i skolan på organisatorisk nivå, gruppnivå samt kring enskilda elever. Ansvarig för att leda och utveckla elevhälsoarbetet är rektor på skolan. Alla som verkar inom skolans ram är skyldiga att arbeta hälsofrämjande.

Hälsofrämjande arbete

Främjande arbete bygger på faktorer som bidrar till och bevarar hälsa och utgår från kunskap om vad som gör att barn utvecklas, mår bra och fortsätter att vara friska. Arbetet inriktar sig på att skapa stödjande miljöer och organisatoriska förutsättningar för elevers möjligheter till lärande och utveckling. Ytterst handlar det om att verka för en trygg miljö för elever att vistas i, ett gott organisationsklimat och möjliggöra goda skolprestationer. Personalen ska verka för att göra skolan till en öppen, dynamisk och lärande organisation. Arbetet ska även stärka elevernas möjlighet till delaktighet och tilltron till den egen förmåga. Det hälsofrämjande arbetet kan vara inriktat på organisations-, grupp- eller individnivå.

Förebyggande arbete

Förebyggande insatser handlar om att minska risken för ohälsa genom att avstyra riskfaktorer eller minska deras inflytande och samtidigt stärka friskfaktorerna. Detta genom att tidigt och systematiskt identifiera områden som kan leda till ohälsa. Planeringen av förebyggande insatser utgår från kunskap om vad som orsakar ohälsa och miljöfaktorer som kan leda till ohälsa eller skolsvårigheter. Riskfaktorer kan exempelvis vara låga förväntningar från vuxna, bristande struktur i skolans organisation, dåliga kamratrelationer, stress och konflikter i familjen. Effektivt förebyggande arbete bygger på kunskap om hur man arbetar med skyddsfaktorer, istället för att lägga fokus på det som inte fungerar.

Åtgärdande insatser

Reaktiva insatser är åtgärder som vidtas när ett problem har uppstått i organisationen, i olika grupper eller kring enskild elev. Dessa problem kan upplevas akuta. Men det är

viktigt att även i dessa fall hålla sig till en systematiserad utredningsmodell som innebär problemformulering, problemanalys och kartläggning innan åtgärder föreslås.

Förhållningssätt och bemötande

Allt elevhälsoarbete genomsyras av kunskap om relationens betydelse för lärande, utveckling och hälsa. Ett av de viktigaste verktyg vi har i arbetet med elevers lärande och utveckling är relationsskapande förhållningssätt och bemötande. Det innebär att öka elevens delaktighet och tilltro till den egna förmågan. Förhållningssättet genomsyras av dialog, delaktighet och jämlikhet i mötet med eleven. Deras behov av stöd, ledning och stimulans uppstår i möte med lärmiljön och undervisningens utformning.

Övergripande syfte och målför planen

Syfte

- Att säkerställa eleverna en likvärdig elevhälsa av god kvalitet samt att uppnå en ökad samsyn och samordning av elevhälsoarbetet hos huvudmannen, Österåkers kommun.
- Att utifrån ett salutogent perspektiv främja varje enskild elevs lärande och utveckling och bidra till att säkerställa alla elevers rätt till en likvärdig utbildning, kvalitetssäkra elevhälsan samt vara ett stöd för rektor och personal i elevhälsoarbetet.
- Att tydliggöra samverkan mellan central och lokal nivå inom elevhälsan.

Mål

Skolan ska vara en trygg miljö som ger förutsättningar för alla elevers lärande, utveckling och hälsa. Målet är att elevhälsan arbetar först och främst med främjande och förebyggandeinsatser. Elevhälsoarbetet ska stödja elevens utveckling mot utbildningens mål. Målet är att skapa en så positiv lärande situation som möjligt för alla elever. Denna centrala elevhälsoplan ska bidra till att utveckla elevhälsoarbetet i Österåkers kommun.

Elevhälsoarbetet - organisation och ledning

Österåkers kommun, skolchef, är huvudman för grundskola, grundsärskola och gymnasieskola samt dess elevhälsa.

Huvudmannen ansvarar bland annat för att:

- genomföra utbildningen i enlighet med bestämmelser i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen samt bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar
- ha ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhets- och huvudmannanivå
- genomföra verksamheten på ett sådant sätt att de nationella målen uppnås, till exempel beslut om elevhälsans organisation, placering och anställningsvillkor för de anställda inom elevhälsan
- verksamheten har en adekvat kompetensförsörjning och erbjuder personalen kompetensutveckling
- det finns lokaler och utrustning som behövs för att kunna uppfylla syftet med utbildningen

Elevhälsans arbete

Elevhälsoarbete innebär att identifiera vilka faktorer som bidrar till lärande och utveckling samt att utgå och organisera arbetet utifrån dessa hälsofrämjande faktorer. Skolan behöver även regelbundet kartlägga samt analysera mönster och samband i det åtgärdande elevhälsoarbetet i syfte att identifiera behov av förebyggande insatser.

Det dagliga arbetet ska fokusera på friskfaktorer och en tilltro till att alla elever kan lära sig, utvecklas och nå utbildningens mål. Elevernas hälsa har stor betydelse för deras skolprestationer, välbefinnande och möjlighet att fungera i skolans sociala miljö. Pedagogisk personal och elevhälsans personal har alla ansvar för att vara delaktiga i elevhälsoarbetet.

Grunden för allt elevhälsoarbete börjar i klassrummet och i samarbetet mellan elever, pedagoger, elevhälsoteam och vårdnadshavare. Lärarna är den viktigaste elevhälsoresursen. Lärarnas uppdrag är att skapa goda lärande situationer. Elevhälsoteamets uppgift är att skapa goda samarbetsrelationer. Elevhälsoarbetet ska vara en integrerad del av skolans uppdrag och finnas med i skolans lärmiljö som helhet samt i personalens arbete med alla elever.

Alla som arbetar i skolan har ett gemensamt ansvar för elevernas lärande, hälsa och välbefinnande under skoldagen och för att erbjuda en god lärmiljö. En viktig del är att ha fokus på elevens möte med lärmiljön. I detta ingår att vi skapar oss en förståelse för elevens behov och förutsättningar i skolan.

Elevhälsoarbetets inriktning

Elevhälsoarbetet i kommunens skolor ska vara hälsofrämjande och förebyggande genom att:

- medverka till att skapa miljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa hos varje elev
- personalen i skolan har ett helhetstänkande, där organisation/grupp/ individ ingår
- samarbeta med elever, vårdnadshavare och andra funktioner som är till stöd för elevens utveckling
- elevens behov ses i relation till omgivningens bemötande och dennes miljö
- utgå från elevens egna förmågor samt ta hänsyn till elevens tankar och önskemål
- förebygga, tidigt upptäcka och uppmärksamma skolrelaterade problem för att undanröja hinder för varje elevs lärande, utveckling och hälsa
- tidigt uppmärksamma, kartlägga, analysera och sätta in åtgärder för elever som befinner sig i svårigheter och för elever som riskerar att inte nå uppsatta mål eller som befinner sig i annan skolrelaterad problematik
- främja en hälsosam livsstil, goda matvanor, rörelse och en aktiv livsstil

Organisation och samverkan

Elevhälsa ska finnas för alla elever i förskoleklass, grundskola, grundsärskola och gymnasium. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas, 2 kap. 25§ skollagen, SL (2010:800).

Rektorn har det övergripande ansvaret för att leda och samordna det pedagogiska arbetet och arbeta för att utveckla verksamheten och elevhälsoarbetet. Rektorn beslutar även om sin enhets inre organisation. Som ledare ska rektorn säkerställa verksamhetens kvalitet och tydliggöra elevhälsans uppdrag.

Elevhälsan är organiserad på varje skolenhet i Österåkers kommun. Till stöd för det arbetet har rektor det lokala elevhälsoteamet där representanter från den centrala elevhälsan ingår. Elevhälsoteamet är en stödfunktion till pedagoger och arbetslag. De ska i nära samarbete samverka kring enskilda elever och grupper i behov av stöd.

I elevhälsoteamet ingår, förutom rektor; skolkurator, skolpsykolog, lärare med specialpedagogisk kompetens, skolsköterska och vid behov även skolläkare. Även andra professioner kan ingå såsom till exempel biträdande rektor eller studie- och yrkesvägledare.

Respektive profession bidrar med sin kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete. Strukturen för arbetet sker enligt den lokala arbetsplanen för elevhälsan och elevhälsoarbetet som finns på varje skola.

Elevhälsoteamets uppgift är bland annat att:

- stödja pedagoger/lärare, arbetslag, elever och deras vårdnadshavare
- på främjande-, förebyggande- och åtgärdande nivå bidra med kunskaper och genomföra insatser som stödjer elevers hälsa, lärande och utveckling
- särskilt uppmärksamma de elever som är i behov av riktat stöd och undanröja de hinder för lärande och utveckling som kan förekomma
- bidra till att kartlägga/utreda, analysera, föreslå, genomföra och följa upp elevhälsoinsatser
- vara ett stöd för rektor inför beslut om hur insatser ska utformas
- identifiera utvecklingsarbetet och behovet av kompetensutveckling på organisationsnivå
- ge handledning och konsultation till arbetslag och pedagoger

Elevhälsoteamets roller och ansvar

Förutom de övergripande arbetsuppgifterna för elevhälsans personal ingår även specifika arbetsuppgifter utifrån respektive kompetensområde. Exempel på dessa följer.

Elevhälsans psykosociala insatser (skolkurator)

Elevhälsans psykosociala arbete omfattar och kan innebära att:

- förebyggande arbete runt psykosocial hälsa
- tillföra psykosocial kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete
- genomföra stöd-, motivations- och krissamtal
- genomföra utredande och rådgivande samtal relaterade till skolsituationen med enskilda elever och i vissa fall, deras familjer
- ge handledning och konsultation till pedagogisk personal i sociala frågor
- genomföra sociala kartläggningar, utredningar och bedömningar
- samverka med samhällets resurser och myndigheter
- delta i arbetet med utvecklingen av skolans struktur och organisation när det gäller värdegrund och likabehandling

Elevhälsans medicinska insatser (skolsköterska och skolläkare)

Elevhälsans medicinska insats tillför medicinsk- och omvårdnadskompetens genom att:

- vid hälsobesök tidigt identifiera problem eller symtom hos elever som kan innebära att de är i behov av särskilt stöd eller andra insatser
- utreda och bedöma den fysiska och psykiska hälsan för enskilda elever, bland annat som underlag inför beslut om särskilt stöd och vid upprättande av åtgärdsprogram samt inför elevers mottagande i grund- och gymnasiesärskola
- bevaka vaccinationstäckning och erbjuda vaccinationer enligt Socialstyrelsens riktlinjer
- bidra med kunskap om risk- och skyddsfaktorer för elevers hälsa, sociala situation, lärande och utveckling
- erbjuda öppen mottagning där elever bland annat har tillgång till enklare sjukvårdsinsatser

Elevhälsans specialpedagogiska insats (specialpedagog och speciallärare)

Den specialpedagogiska insatsens arbete vilar på kompetenserna undervisa, handleda, utreda, kompensera och utveckla genom att bland annat:

- identifiera, analysera och delta i arbetet med att undanröja hinder för och orsaker till svårigheter i miljöer för undervisning och lärande
- bidra med att utveckla och aktivt delta i det förebyggande och stödjande arbetet kring elever i behov av särskilt stöd och extra anpassningar
- ge handledning och konsultation till personal inom skola
- utifrån en helhetssyn kartlägga komplicerade pedagogiska situationer i samarbete med berörd personal
- genomföra pedagogiska utredningar på organisations-, grupp- och individnivå

Elevhälsans psykologiska insatser (skolpsykolog)

Elevhälsans psykologiska insats omfattar insatser som att:

- delta i arbetet med att utveckla skolans lärmiljö
- utforska och kartlägga eventuella hinder för elevers lärande
- genomföra utredningar om intellektuell funktionsnedsättning då eleven fortfarande inte når kunskapsmålen trots att skolan anpassat utifrån enskilt behov samt utvärderat anpassningarna
- erbjuda handledning till enskild personal på skolan, arbetslag eller andra grupper
- i dialog med vårdnadshavare bistå med bedömning och vidarehänvisning när vårdinsatser utanför skolan behövs
- delta i analyser av det systematiska kvalitetsarbetet och utifrån detta föreslå främjande insatser

Övriga kompetensers roll i elevhälsoarbetet

Samverkan mellan skolans pedagogiska personal och elevhälsoteamet är en förutsättning för att ett förebyggande och hälsofrämjande arbete ska kunna ske och bidra till en god miljö för lärande och utveckling. Arbetslaget i skolan ansvarar tillsammans med rektor och elevhälsans kompetenser för att ge alla elever förutsättningar att nå skolans mål genom elevhälsoarbetet.

Mentor och undervisande personal

Elevhälsoarbete för mentor och annan undervisande personal innebär att:

- ha huvudansvaret för att bevaka elevens kunskapsutveckling och sociala situation i skolan
- informerar fortlöpande eleven och vårdnadshavare om elevens utveckling
- mentor genomför utvecklingssamtal
- ansvara för pedagogisk dokumentation av arbetet kring eleven
- ansvara för att elevens syn på sin egen situation klargör så långt det är möjligt
- ansvara för att göra extra anpassningar
- anmäla till rektor om det finns risk att elev inte kommer att nå kunskapskraven eller har andra svårigheter i skolsituationen
- samarbeta med elevens olika lärare
- på uppdrag av rektor utreda elevs behov av stöd i samråd med specialpedagog eller annan berörd personal

Elevassistent

För elevassistent innebär det dagliga arbetet bland annat:

- att arbeta med enskild elev, med flera elever eller som extra resurs i klassrum och mindre grupper på skola och fritidshem
- ge stöd till eleven att finna ro i sina studier och att hitta individuella lösningar för att eleven ska tillgodogöra sig kunskap
- hjälpa elever att träna på vardagliga arbetsuppgifter, vara ett stöd på raster, i omklädningsrum och på utflykter med mera
- samarbeta med elever, vårdnadshavare, skolpersonal och fritidspersonal

Studie- och yrkesvägledare

För studie- och yrkesvägledare kan det dagliga arbetet innebära att:

- delta vid behov i elevhälsoteamsmöten kring enskilda elever
- genomföra individuella motivationssamtal med alla elever i åk 9 inför gymnasieval
- genomföra individuella samtal med de elever som riskerar att bli obehöriga till gymnasiet
- genomföra motiverande samtal med elever, på eget initiativ av elev eller vårdnadshavare, eller i samarbete med mentor och elevhälsa

- medverka vid behov i arbetet med anpassad studiegång, till exempel med planering av praktik
- vara delaktig vid överlämning och uppföljning vid övergångar mellan olika stadier/skolor
- Prao

Kommungemensamt elevhälsoarbete

Inom Österåkers kommun finns områden där vi har gemensamma rutiner inom elevhälsoområdet. Nedan följer dessa beskrivna.

Värdegrundsarbete och likabehandling

Samtliga grundskolor bedriver ett målinriktat arbete för att främja elevernas lika rättigheter och möjligheter. På skolorna arbetar vi förebyggande för att förhindra trakasserier och kränkande behandling. I enlighet med skollagen och diskrimineringslagen har skolorna nolltolerans mot all form av kränkande behandling och diskriminering. Ett kontinuerligt värdegrundsarbete sker och varje skola upprättar årligen en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Den innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen finns att läsa på respektive skolas sida på kommunens webbplats.

Närvaro

En gemensam rutin för att främja närvaro samt upptäcka, utreda och åtgärda frånvaro finns för skolorna. Alla skolpliktiga barn har en ovillkorlig rätt att få tillgång till utbildning. Det finns reglerat i skollagen och barnkonventionen. Skolplikten medför en närvaroplikt, det vill säga skyldighet att delta i den utbildning som ordnas. Liksom all annan plikttagstiftning krävs det giltigt skäl för att utebli från undervisningen. Ansvaret för att se till att skolpliktiga barn fullgör sin skolplikt delas mellan vårdnadshavare och kommun. Väl fungerande system för närvaroregistrering och uppföljning finns tillgänglig på respektive skola. Elever och vårdnadshavare ska få information om de rutiner som finns på skolan.

Arbete med extra anpassningar och särskilt stöd

En elevs behov ska i första hand mötas inom ramen för den ledning och stimulans för lärande och personlig utveckling som alla elever får. Ibland kan dock en elev vara i behov av mer individinriktade stödinsatser. Dessa kan sättas in i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller i form av särskilt stöd. De extra anpassningarna dokumenteras i elevernas individuella utvecklingsplan. Extra anpassningar och särskilt stöd handlar om hur skolan arbetar med att ge eleven rätt förutsättningar. Alla som arbetar i skolan har ett ansvar för att uppmärksamma elever som kan vara i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Synen på elevens behov av stöd ska inte ses som en egenskap hos eleven. Behovet av stöd uppstår i elevens möte med undervisningen och lärmiljön.

När skolan har gjort extra anpassningar och dessa inte är tillräckliga ska undervisande lärare anmäla det till rektor. Om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar

inom ramen för den ordinarie undervisningen inte skulle vara tillräckliga ska en anmälan till rektorn göras direkt. Efter anmälan beslutar rektor om en utredning av särskilt stöd. Utifrån resultatet avgör rektor om eleven anses vara i behov av särskilt stöd. I dessa fall ska insatserna dokumenteras i ett åtgärdsprogram. Gemensamma blanketter för detta arbete finns på hemsidan.

Kunskapsuppföljning

Målet med kunskapsuppföljning är att öka måluppfyllelsen. Syftet är att se vilka extra anpassningar som behövs inom ramen för den ordinarie undervisningen och sätta in dem i god tid. Genom kartläggning och analys av resultaten kan elevhälsoteamet göra tidiga upptäckter av svårigheter vad gäller läs-, skriv- och matematikutveckling hos eleverna. Det innebär även att upptäcka behov på organisations- och gruppnivå. Österåkers kommun genomför regelbundna tester som finns dokumenterat i den gemensamma kunskapsuppföljningsplanen.

Centrala riktlinjer för övergångar inom och mellan stadier och skolor

De centrala riktlinjerna för övergångar inom och mellan skolformer ska säkerställa en väl fungerande övergång för samtliga barn och elever inom skolan och mellan skolor. Varje skola ska utifrån den centrala riktlinjen utarbeta en tids- och aktivitetsplan avseende de olika övergångarna.

Dokumentation

Dokumentation av elevhälsoarbetet sker enligt gällande lagkrav i PMO. Skolsköterska, skolläkare och skolpsykolog för professionsjournal i det digitala systemet PMO.

Sekretess och samtycke

Generellt råder principen att känslig information endast delas mellan de personer som behöver känna till den i syfte att eleven får det stöd som behövs och försäkra en god hälsa. Elever och familjer har en grundläggande rätt att känna trygghet i att personal verksam inom skolan behandlar personlig information med respekt och på ett ansvarsfullt sätt.

Alla som är verksamma i en kommunal skolverksamhet omfattas av offentlighets- och sekretesslagen, 2009:400 (OSL). Dess bestämmelser reglerar sekretess och tystnadsplikt mellan myndigheter och mellan självständiga verksamhetsgrenar inom samma myndighet. Elevhälsans medicinska insats (skolsköterska och skolläkare) och i vissa fall skolpsykolog är en egen och självständig verksamhetsgren i förhållande till övriga professioner i skolan som utgör en egen verksamhetsgren.

I praktiken innebär det att sekretess råder mellan verksamhetsgrenarna. Varje företrädare måste iaktta sin sekretess samt känna till de möjligheter som finns att utbyta nödvändig information inom ramen för elevhälsoarbetet. Generellt råder principen att känslig information endast delas mellan de personer som behöver känna till den i syfte att eleven får det stöd som behövs och försäkra en god hälsa.

Genom att be vårdnadshavare och/eller elev utifrån ålder och mognad om ett samtycke till att uppgifter lämnas ut kan ett samarbete kring eleven ske mellan personal i de olika verksamhetsgrenarna.

Anmälningsskyldighet enligt socialtjänstlagen

Oavsett sekretess regleras skolans anmälningsskyldighet till socialnämnden i socialtjänstlagen. Personal som arbetar inom grundskola och fritidshem är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Det innebär att man har ett personligt ansvar för att göra en anmälan. Anmälningsskyldigheten kan alltså inte överlåtas till någon annan. Rektor ska alltid informeras i enlighet med skolans rutiner. Skolans personal ska arbeta för att anmälan till socialtjänsten sker under sådana omständigheter att vårdnadshavare är delaktiga i processen. Undantag från detta gäller dock om man misstänker att en elev blir utsatt för våld i hemmet och/eller övergrepp. Då får anmälaren inte meddela vårdnadshavare, den kontakten tar socialtjänst och polis.

Slutord

De rutiner för dokumentation och handläggning av enskilda ärenden som beskrivits ovan syftar till att säkerställa att de kommunala skolorna i kommunen uppfyller Skollagens krav. Gemensamma rutiner och strukturer är också en förutsättning för det systematiska kvalitetsarbetet. En förhoppning är att elevhälsoplanen kan fungera som en ledstång i elevhälsoarbetet. Förhoppningen är även att den ska ligga till grund för vidareutveckling av samarbetet mellan central och lokal elevhälsa, inom elevhälsoteamen, mellan elevhälsans personal och mellan skolans övriga professioner. Det är viktigt att lärare har möjlighet att få stöd och råd från elevhälsans personal i det dagliga arbetet. Rutiner för när och hur elevhälsan samverkar med den pedagogiska personalen behövs. Dessa rutiner ska framgå i den lokala elevhälsoplanen.

Bilaga I. Lokal elevhälsoplan 2019-2020

1. Förebyggande och hälsofrämjande arbete
2. Elevhälsoteamsmöten
 - a) Mötesschema och deltagare
 - b) Rutin för dagordning och protokollföring
3. Samverkan elevhälsa och pedagogisk personal
 - a) När och hur möts elevhälsopersonal och pedagogisk personal
 - b) Hur kan pedagogisk personal söka stöd hos elevhälsan
4. Frånvaro
 - Rutin för att upptäcka hög frånvaro tidigt (giltig och ogiltig)

Upprättad av centrala elevhälsan sep 2019